

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 217.

V Ljubljani, v soboto 24. septembra 1887.

Letnik XV.

Petindvajsetletni spomin Slomškove smrti.

Danes na večer preteklo bode petindvajset let, odkar je preminol blagi knezovladika Lavantinski Anton Martin Slomšek. Zaplakal je takrat ves slovenski rod nad izgubo nenadomestljivega duševnega orjaka, vzornega rodo- in domoljuba, pravega apostola Slovencev. In britka ta rana se do danes še ni zacelila. Zdi se, kakor da nam je čez petindvajset let zopet pisati tožen nekrolog ob zaprti rakvi najiskrenejšega Slovence. A dasitudi žalujemo še vedno nad izgubo tako plemenitega rodoljuba, vendar nam je sveta dolžnost, po besedi slavnega životopisca njegovega: „iz celega srca Bogu čast in hvalo dajati, da nam ga je podaril, če tudi le za malo let“. Nehvaležne v resnici pa bi nas moral imenovati vsak rodoljub, ko bi petindvajsetletnega spomina Slomškovega ne slavili vsaj v pohlevnih vrstah. Kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njih vrl naslednik biti ne zasluži. S zadoščenjem sicer moramo pripoznati, da so se v zadnjih letih osobito nekteri mlajši pisatelji vrlo oklenili Slomška, da tudi slovensko učiteljstvo hvalevredno slavi letos njegov spomin, da so tudi „Drobtinice“ oživele; resnica je, kar je izgovoril eden veljavnih mož, da: dela Slomškova se bodo prav ocenjevala še-le po smrti njegovi, a dozdeva se nam, da vse premalo se še zanimajo naši rodoljubi za tega narodnega prvaka. Premalo, ker ga premalo poznajo; premalo ga čislajo, ker ga premalo prebirajo.

Naroden bil je Slomšek v besede eminentnem pomenu. Iz naroda slovenskega je niknil, za narod svoj iskreno ljubljani je živel, pisal in žrtvoval vse svoje imetje. Prvaka smemo ga imenovati po pravici, kajti med prvimi si je ob porodu naše književnosti prizadeval pisati in govoriti v domačem jeziku. In ljudstvo ga je poslušalo drhtečim srecem. „Govorili so, kakor bi rožice sadili.“ Beseda mu je bila tako izborna, da se sme danes kósati z najboljšimi proizvodi naše proze.

Težko je v kratko odmerjenem prostoru naslikati le temán obris njegovega delovanja; izpolnil je na široko dolžnost, katero pesnik pravemu možu nalaga. Ni nam v mislih pisati životopis jubilanta, čitateljem našim je poznat več ali manj. A da se nam ogreje tembolj srce za slavljenca, predočimo si le po nekoliko čas in razmere, v ktere spada njegovo delovanje. Najživahnejše delovanje njegovo razvilo se je v dóbi, kakoršno po vsej pravici danes smemo viharo imenovati. Pod pepelom državnega absolutizma tlele so ognjene iskre idej, upihane proti koncu prejšnjega stoletja. Revolucija za enkrat zadušena, ni bila umorjena. Zavedni in previdni katoličanje — med vzgledne izvestno smemo prištevati Slomška — vedeli so, da bo ogenj revolucije zopet vsplamtel, da bodo valovi brezverstva v hipu se dvignili ter zagnali z vso silo v cerkev katoliško... Doživel je Slomšek l. 1848... Česar se je bal, je nastopilo. A kakor izkušen krmar, ki pozná nevarno morje, vodi sedaj z veslom besede in peresa sebi izročene, varujoč je gmotnega in duševnega pogina. Ob časi, ko je svoboda krivo razumljena razvnela mnogim neizkušenim vroče glave, razlaga z lastno mu hladnokrvnostjo, da vsa oblast izvira od Boga, a ne iz ljudstva (cf. Laib. Kirchenzeitung l. 1848). Opominja duhovnike, naj učé, da se poravná krivi razumek slobode, ter pokažejo, da prava istinita sloboda brez vrhovne nadoblasti duha nad telesnimi strastmi ni mogoča. (Theol. Zeitschrift l. 1849.) Sviri pred novimi grehi v novih časih („Zgodnja Danica“ l. 1848.), in priporoča ljudstvu slovenskemu v mili besedi, naj posluša svoje duhovnike, ki mu bodo vedno kazali pravo pot do pravice in resnice („Zg. D.“ l. 1848.). Svetujoč svojim rojakom, naj ne verjamejo obljubam, ki se jim v trenutku stavijo, ki pa se izpolnile nikdar ne bodo, zaključuje svoj spis s krepko besedo: Kar se na svetu narobe godí, nikoli pravo ni. Pravica je mati miru, mir pa oče prave sreče, in mati resnične svobode je dobra vest.

Tako je pomirjeval, zedinjal, tolažil in svaril Slomšek svoj narod o burnih časih. Tako je delal,

govoril in pisal kot duhovnik in pravi rodoljub... Večen mu spomin v sreih hvaležnih potomcev!

Bolj cvetoče še in plodovito kaže se nam delovanje njegovo v šoli in za šolo. Ne omenjajmo navdušenosti njegove za blag pouk in dobro vzgojo otrok, ne opisujmo marljivosti njegove v šoli, — vsaka služba, vsaka fara njegove vladikovine še danes kaže sledove njegovega delovanja. A to pa nam je povdarjati o vsaki priliki, da kakor je Slomšek ustanovitelj in utrditelj nekdanjih nedeljskih šol, ki so bile za one čase po Slovenskem neprecenljive vrednosti, istotako je on prvi in doslej nedoseženi pedagog slovenski. Kako zapuščeno je bilo takrat šolsko polje v Slovincih! Naše šolstvo bilo je komaj v zibeli, ko je jel samostojno delovati Slomšek. In koliko se je potem trudil, koliko pisal, da so mogli učitelji otrokom dati v roke pripravnih knjig! — O uredbi šole ljudske imel je čiste in jasne nazore. Šola pa, če prava ni, je boljše, da je ni. Tako je pisal l. 1849. Ktera je prava, pokazal je že prej v „Novicah“ (l. 1848) pišoč: Šola brez cerkve je ledenici podobna, v kateri prave svetlobe in nobene toplote ni.

Z bistrim svojim duhom zasledoval je in ocenjeval vse pojave občnega mnenja. Razvijati jela se je prav posebno ob njegovem času ideja narodnostna. Slomšek je nikakor ne zadušuje, kakor je to bilo na mar nekterim sovremenikom njegovim. Priznava, da narodnost je znamenje naše dóbe (Laib. Kirchenzeitung l. 1848). Takoj je pripravljen to idejo vzbujati v sreih Slovencev. Ljubezen do svojega naroda — piše — more in mora biti eden najdragocenejših biserov v čednostnem venci vsakega moža. Pobija pa tudi paganski nacionalizem rekši: vsaka istinita ljubav onoisto čuvstvo tudi pri drugih narodih dopušča, jih spoštuje in časti...

Čist mu je in jasen pogled v bodočnost. Vedno ima pred očmi narodni program Slovencev, ob vseh prilikah ga kot zdravo seme zasaja v srca svojih rojakov. Ko že čuti v prsih smrtni kal, svojim duhovnikom pri sklepu duhovnih vaj na Slatini (l. 1861) objavi poslednje svoje sporočilo glaseče se na naše

LISTEK.

Cunjar Jaka.

(Obrazek s Slovaškega. Češki spisala Gabrijela Preissová.)

Kadar se je Jaka praznično oblekel, ni bil v istini, da bi ga človek zametal. Bil je majhen, slaboten človek, s prijaznim obrazom in smehljajočimi očmi, pod katerimi se je videlo mnogo majhnih gubic, tako, da je obdržalo lice tudi v pozni starosti stari, smešni, nemodri izraz.

In vendar je imel Jaka dosta razuma. Ako bi mu nedostajalo novcev za kako kupčijo, godilo bi se mu dobro ob njegovem dovtipu in njegovi čilosti, tako pa se je moral klatiti po svetu kot cunjar. Nosil je v torbici na jermenu iglice, šivanke, sukanec, naprstke po krajcarji, trakove in modrilo za perilo — in je zamenjaval to robo ženskam za nabrane cunje in kosti. Z levico držal je čez ramo visečo torbo, z desnico piščal. Ko je prišel v vas, niti piščali potreboval ni. Hodil je brez okoliščin po hišah povpraševati, če imajo kaj za njega; časih

prodal je tudi nekoliko šivank in sukanca za jed ali za novce.

V mestih ali mestecih ni izhajal brez piščalke. Tu se je oglašal po ulicah piskaje s čutom napev:

„Zaspěvaj si dievča, zakad si slobodné,
pokad tě nelapnú, jak rybu ve vodě.“

In potem je čakal, da ga je kdo poklical, kajti sicer bi ga mogli nekoji smatrati za postopača.

Jaka imenoval se je s priimkom po materi Pekar, ker mu je oče — kakor se pravi — „šel Bog vé kam“. Že zato si lahko mislimo, da je imel Jaka gledé občevarja z ljudmi dosta trpkih, a malo radostnih spominov.

Mati služila je dolga leta v gradu pri brezčutnih ljudeh, sinek pa, ki je hotel, da so ga trpeli pri njej, moral se je od mladih nog učiti neprijetnosti prenašati. Ko je nekoliko dorastel, prislužil si je dobro svojo hrano. Hranil in pazil je kmetske otroke, pasel gosi in bil pripraven za vsako delo, kterege se je lotil. A Jaka moral je pasti in vzgajati še tedaj, ko se je smel smatrati doraslega mladčena; ker je bil majhne postave in slaboten, odmerjali so mu vedno tako nedostojne naloge.

Ko je bil Jaka dvaindvajset let star, bil je

videti, kakor da jih ima petnajst, in tedaj umrla mu je mati. Kar je imela prihranjenega, bilo je ravno dosta za pogreb.

Jaka ostal je sirota in ni imel družega, nego dve obleki, tri srajce, jedne škornje in klobuk.

Pri pogrebu je premišljeval, kaj bo iz njega. Kmet mu je dejal, da lahko pri njem ostane.

„Dovolil mi je res, da lahko ostanem“, mrmral je Jaka sam s saboj, ko se je povrnivši se s pokopališča zatekel s svojo žalostjo za sušilnico, „a čemu je skupuh prodal materina krila, da bi mu niti krajcarja iz svojega ne bilo treba dati za pogreb? To ni pravično; niti spomina nimam zdaj za njo!“

Čez nekaj časa pristavil je: „Vžil tudi nisem nič dobrega; ako ostanem tu, ravnali bodo z mano kakor s trpinom.“

Izjokal se je žalostno in se zagledal v malega hrošča, zlatokrilca, ki mu je lezel po roki. „Taka mala živalica upa si živeti; leti, kamor hoče, in Bog že skrbi zanj... In jaz naj bi potem tu ostal!“

Kdo bi se o Jaki takega poguma nádejal!

Odpovedal je kmetu; rekel mu je, da tak kruh najde tudi na potu, in povedal mu je še marsikoko resnico. Potem zvezal si je culico, kar je bilo nje-

geslo: vse za vero, dom, cesarja. To trojno ljubezen — pravi — do naše sv. katoliške cerkve, naše skušane Avstrije in pa ljube domovine naše Vam preljubi bratje! posebno priporočam, ter Vas prosim, ne pozabite, da je to sporočilo, lahko da poslednje sporočilo Vašega starega škofa — Slovenca!

In skoro da je bilo. Čez leto dni zaprla se je zemlja nad njegovo rakvo...

Kakor je pisal o drugih, tako je delal sam, tihemu potoku podoben, ki lepe senožeti in ravno polje rosi — do svoje sive starosti. Podaniki in duhovniki domače vladikovine so ga srčno ljubili, po vseh slovenskih deželah so ga čislali... Sicer pa v življenji niti od daleč ni dosegel priznanja, kakoršno je zaslužil. Vedno skromen in ponižen, tega ni zahteval. A da bi mu vsaj ne bili življenja grenili! Zgodovina zadnjih let njegovega življenja nam je bridka priča najgorenkejših čuvstev... Klevetniki so ga očrnili v visokih krogih, da je reakcionar, — da želi rušiti obstoječe razmere. Gost dim sumničenja ga je že objemal ter mu skoro sapo zapiral, — kar se odpre pred njim hladen grob matere zemlje — in vzamejo v sé ga njene moči. Nad Slomškom se zopet spolnuje veljaven izrek pesnikov:

Bila od nekdanj je taka usoda slovečim možakom,

Da jim slovelo ime, ko jih zagrnil je grob.

Kar so predniki naši zamudili, mi popravimo! Slomšek bodi nam vzor delavnega rodoljuba, njegova načela si prisvojimo, po teh delujmo v prid zatirane domovine! Njegov neoskrunjen, blag značaj prošnja naj našega duha, želje njegove skušajmo uresničiti. To bode najlepši dokaz hvalečnosti tako slavnemu rodoljubu. S posnemo bomo pokazali, da smo vredni njega, ki je vse svoje sile daroval na oltarji cerkve in domovine. „In tako bode tudi naša Slava slovela, ki daje Slovincem toliko lepo ime.“

Spomin Slomškov naj med nami ne mine, žar njegovega rodoljubja naj nikdar ne ugasne. A ptico spoznamo po petji, Slomška po njegovih delih. Tužna nam majka! Dospeli smo z največjo silo do četrtega zvezka. In vendar, če hočemo spoznati delovanje njegovo, moramo je zasledovati iz njegovih spisov. Prva skrb toraj nam mora biti slavečim njegov spomin, da zberemo po raznih preminolih knjigah raztresene ude njegovega peresa. Le tedaj vedeli bomo ocenjevati dostojno veleduha Slomška, le tedaj se bomo mogli ogreti na žarnem mu rodoljubju, občudovati zlat njegov značaj. Hočemo li, da znanec ohrani spoštovanje do Slomška, oskrbimo jim „zbrane spise“ njegove; in to dovršiti bodi nam v bodoče častna naloga. Z dovršitvijo te naloge bodi spomin njegov med nami blagoslovljen.

Slomšku pa v srcih Slovencev veden spomin!

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. septembra.

Notranje dežele.

Katoliški shod v Lincu pričel se bo v sredo, dné 28. t. m., ob 6. uri zvečer. Vdeležba bo neki zelo mnogobrojna.

govega; po materi našel je vendar še obnošeno jopico in to je najrajše odnesel.

V vasi ni hotel ostati, dasi je bil tu materin grob. Raje pojde daleč od tod, kjer ga nihče ne pozna, kjer ne bodo imeli vzroka, da bi se mu smejali.

Tako je šel ubogi mladenec v svet iskat si prisluzka, z nikomur se ni posvetoval, a odhajal je brez strahu, z lahkim srcem. Najmlajše dete kmetovo prihitelo je za njim pred vrata, iztegnilo roko po njem in zaklicalo: „Jaka, kam greš? — Jaka, pojdi sem!“

Ozrl se je preko rame, uzrl otroka, zagledal tudi domačega psa, kako je žalostno pogledoval za njim, a ustavil se ni. Ugriznil se je v ustni in si mislil: „Tudi ta najmanjši deček zrastle bi mi kmalu preko glave.“

Jaka umel je, dasi ni hodil v šolo, čitati, računati in nekoliko pisati. Naučil se je tega iz abecednika in iz učenja kmetovih otrok. Bil je čudoma razumen, a ker je bil siromak, brigal se ni nihče za to.

(Dalje prih.)

Nekaj *moravskih* občin začelo se je pogajati z naučnim ministrom glede šol. Zoper tako postopanje teh občin piše „Mor. Orl.“: „Narod ne sme za svoje svete pravice tako nečastno barantati... Po tem, kar je naučni minister zoper nas ukrenil, more se narod le možato bojevati za vse, kar mu pristuje po pravici, nikdar pa ne kakor kak trgovec povpraševati po ceni nekterih drobtin, ki bi mu dal minister, kedar bi se mu ravno zljubilo.“

Pri dopolnilni volitvi v okraji Jaslo v *Gallitji* izvoljen je državnim poslancem Avgust Lewakowski, župan v Krosnu.

„Presse“ piše o zadnjem Vel. Varadinskem govoru *pl. Tisze*, da je prazno njegovo obljubovanje o zboljšanju in vrnanju finančnih zadreg; kar se mu namreč v desetih letih ni posrečilo, tega tudi ne bo mogel doseči v prihodnjem letu.

Vnanje države.

Srbsko ministerstvo, na čelu mu Ristić, namerava izdati državno postavu, po kateri bo imel narod pravico, uspešno nadzorovati vse državne zadeve. Tudi hoče vlada povišati garancije glede osebne varnosti in nedotakljivosti domovja. Tudi naj ima narod več vpliva na finančno upravo, pri vsem tem pa se ne smejo kratiti kraljeve pravice. V svoji dotični spomenici zatrjuje Ristić kralju, da je pred vsem treba utrditi tla, na kojih stoji kraljevski prestol, edini nepremakljiv predmet v državi, do katerega ne morejo segati strankarski viharji.

Iz Bolgarije se zopet poroča o novih roparskih napadih. Dne 20. t. m. oropali so pošto in potovalce pri Vakarelu. V štirinajstih dneh je to že drugi slučaj, da je zadela pošto taka nezgoda. Zandarmerija in oddelek vojnice zasledujejo lopove. Štiri brigante vjeli so v gorovji Rilo ter jih pripeljali v zapor. Zloglasnega roparskega vodjo Ashanasova, rojenega Makedonca, obesili so dne 22. t. m. v Sofiji. Zastopnik avstrijskega konzulata bil je navzoč pri eksekuciji, ker je bilo med roparjevimi žrtvami tudi več avstrijskih podložnikov. — Turčija naznanila je uradno bolgarski vladi, da je Nemčija zadovoljna z danim jej zadoščenjem. Ravno isto naznanil bo uradno vladi nemški zastopnik plem. Thielmann v Sofiji. — Koburžana obiskala sta zastopnika Srbije in Rumunije. — Živkov odpotoval je v zasebnih zadevah v Varno.

„Svět“ opominja **Rusijo**, naj ne spi, marveč nezaupno zasleduje Bismarkovo počenjanje, ki nikdar ne miruje, a v tem svojem delovanju brzkone hoče Rusiji škodovati. Poluradni listi toliko pišejo o poštemem prijatelji Bismarku, to pa je na kvar Rusiji, kajti kmalu jih bo kancelar sam neljubo zdramil iz sladkega spanja. — „Ruskij Kurjer“ objavlja dopis iz Ruščuka, ki opisuje sedanje bolgarske ministre. O Stambulovu pravi, da je brez enotnega izobraženja, a čital je veliko ter je zelo zmogen, odločen in predrzen. V Odesi obiskoval je seminarji tri leta, vdeležil se je vseh vstaj in on edini izmed cele vrste svojih sodrugov je odšel siloviti smrti. — Vsa ruska diplomacija je na odpustu; Koburžan pridobil je toraj zopet nekaj časa, v katerem se mu ni bati nevarnosti od veselil.

Nemški državni zbor sklican bo v dan 22. novembra. Tako poroča „Lib. Corr.“ — Pruski veleposlanik pri Vatikanu potoval je nazaj v Rim. Listi so se čudili, da ni pri tem obiskal Monakovega, kakor se je to do sedaj navadno zgodilo. Vzrok temu pa je bil ta, ker se je poslanik hotel posvetovati z nekterimi južno-nemškimi škofi in z badensko vlado o novi cerkveno-politični postavi. Cerkevno-politično vprašanje rešilo so bo ob enem v Prusiji, na Badenskem in v Hesiji.

Francoska vlada se ne bo mešala v Schnaebelejev dogodek, ker ni bil francosk uradnik. Pariški listi večinoma svetujejo vladi, naj se ne briga za ta dogodek, ker je Nemčija vjela in zaprla Schnaebela pod pravilnimi pogoji. Vendar pa izražajo upanje, da se bodo nemška sodišča ozirala na mlada leta prestopnikova. — V Vendée ustavilo je delo nad 10.000 tkalcev, isto tako v srednji Loire delavci po steklarnah.

Angleška kraljica Viktorija prevzela je nalog, da posreduje med Italijo in Abesinijo. Od nekdanj že se **Turčija** ne odlikuje s hitrostjo v sklepanji in postopanju glede političnih vprašanj. Počasnost bila je od nekdanj vsa umetnost turških diplomatov. Ako pa zapazimo glede Bolgarije danes isto postopanje turške vlade, je to bolj zmešnjava, v kateri si ne vé pomagati, kakor pa načelo njene politike. Da je pa še bolj zbegana, provzročujejo njene finančne zadrege, in boji se, da bo Rusija postala nepotrpežljiva ter si sama vzela v jamstvo svoje tirjatve kakov zastaven predmet. Plašno zrè sultan tja proti Arzumu, kedar bo orožje zarožljalo. Vzlic prepričanju, da jej neodločnost in počasnost le škoduje, je pa veliki vezir vendar še poln upanja, da bo lahko in uspešno nadaljeval svojo zastarelo politiko. Ako bo Turčija toraj sklenila kaj odločilnega, vršile se bodo ob enem brzkone tudi osebne spremembe. — Otomanski banki stavil je finančni minister nov predlog, da bi zopet pričela plačevati uradnikom in častnikom. Banka še ni odgovorila na to ministru.

Irske oblastnije prepovedale so Dillonu in Coudonu, da ne smeta sklicati v Michelstown javnih zborovanj isti dan, ko se bo vršila sodnijska obravnava proti O'Brienu in Mandeville-u.

Šotcarsko zvezno zborovanje pričelo se bo dné 5. decembra. Zvezni svet v Bernu razpisal je volitev za narodni svet v dan 30. oktobra.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Jerneja, 20. sept. (Blagoslovljenje nove cerkve na Gorjancih.) Gospod vrednik, Vašemu prejšnjemu dopisniku iz „najlepšega kraja“, Št. Jerneja, zarjavelo je menda pero, ali pa se je zaril v slamo, ker Vam niti sporočil ni o prelepi slavnosti, ki se je vršila 13. t. m. na zelenih Gorjancih, „kjer se sv. Miklavž časti, Hrvat Slovenca pogosti“ — s pečeni janjci. Zato dovolite meni nekoliko prostora.

Tukajšnje prebivalstvo se je že pred nekimi leti lotilo težavnega dela, da na vrhu Gorjancev sezida novo cerkev sv. Nikolaja na onem mestu, kjer je stala prejšnja. Delo se je počasno vršilo, ker je manjkalo novcev. Letos je bila cerkev dozidana in oskrbljena s potrebno notranjo opravo. Ljudstvo je komaj čakalo, da se blagoslovi cerkev. Preč. gosp. župnik J. Ev. Vovk pisal je že prej sosodnim gospodom duhovnikom, naj naznanijo župljanom dan blagoslovljenja.

Ker je bil preč. g. dekan uradno zadržan, zato je č. g. župnik Vovk sam blagoslovil novo cerkev, prisostvovali so nekteri sosodni gospodje. V torek 13. t. m. je bil za Št. Jernejsko župnijo v resnici pravi praznik. Akoravno je na goro strma in težavna pot, vendar se je hotelo vse vdeležiti redke slovesnosti. Iz domače, Škocijanske, Belo-cerkevne, Stopiške, Brusniške župnije in iz Žužemberka sešlo se je naroda gotovo nad 5000; celó iz Novega mesta jih je bilo mnogo. Ker so nekteri šibkih nog in obilega telesa, morali so jih voli vleči v hrib. Mladienci so z vencí in cvetjem ozaljšano podobo svetega Nikolaja in svetinje nesli v sprevedu na Gorjance med petjem, zvonjenjem in streljanjem. Ob 9. uri smo dospeli „na goro“. Po slovesnem blagoslovljenju cerkve govoril je vrlo in primerno slovesnosti č. g. Mervec, na to je služil peto sv. mašo veleč. gosp. župnik Vovk.

Po sv. opravi so se ljudje okrepčali z vinom in pečenimi janjci, ktere so pekli na prijazni košenici. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Ob 1. uri je domači č. g. kapelan zbral ljudi in je v sprevedu peljal nazaj v dolino. Marsikteremu izpolnila se je gorka želja, da je bil zopet pri sv. maši v cerkvi sv. Nikolaja na Gorjancih.

Iz Osilnice, 19. septembra. Če tudi se slišijo večkrat neslane opazke, da je „Slovenec“ prav pust, kedar je birmovanje, ker samo prepogosti dopisi z dežele dohajajo o birmi, vendar ta dopis menda ne bo tako neslan, da bi ga moral „Slovenec“ izpustiti. — Ko so mil. gosp. knezoškof svoj službeni posel 10. septembra izvršili v Fari pri Kostelu in se popoldne odpeljali proti sosodni župniji Osilniški, peljala je pot po Hrvatskem, in sicer čez Brod, Kuželj in župnijo Turke. Že na Brodu, precej na hrvatski strani pri ozaljšanem mostu preko Kolpe, pričakoval je č. g. Brodski župnik Matej Cvetko, spremljan od intelligence Brodske in mnogoštevilnih svojih župljanov, našega mil. g. knezoškofa. Po prav lepem nagovoru od g. župnika v hrvatskem jeziku, obiskali so prevzvišeni Brodsko cerkev in odpeljali se med mnogimi „živio“-klici proti Kuželji. Tudi tukaj je hrvatski narod pokazal, kako visoko ceni višje pastirje. Skoraj vsi župljani Kuželjski s svojim velečenjenim gosp. župnikom Iv. Klobučarjem pričakovali so g. knezoškofa Ljubljanskega. Skoraj neverjetno je, kako je č. g. župnik v svoji zgovornosti lepo nagovoril sosodnega knezoškofa. Ljudstvo okoli njega stoječe je bilo veselo, ko je videlo visocega gosta v svoji občini. Knezoškof obiskali so tudi tukaj župnijsko cerkev in po kratkem odmoru odpravili se na daljno pot. Odhajajočega vladiko pozdravili so Hrvatje s stoterimi „živio“-klici.

Ker je bila ravno sobota, ločil se je v Kuželji č. g. Matej Cvetko iz števila spremljevalcev, č. g. župnik Kuželjski pa je spremljeval visocega obiskovalca prav do Osilnice. Pri mostu, ki zopet druží Hrvatsko s Kranjsko, to je pri Gašpercih, je čakal č. g. župnik Lovro Lenac iz župnije Turke z mnogimi svojimi župljanov. V lepi hrvaščini, v imenu svojem in svojih župljanov nagovoril je omenjeni g. župnik mil. vladiko ter po dokončanem govoru prosil blagoslova, predno prestopijo s Hrvatskega

preko mosta na Kranjsko. Z obilnimi pozdravi in „živio“-klici spremili so prevz. gospoda preko mosta na Kranjsko.

Na Kranjski strani pri mostu stal je slavalok z napisom: „Bodi pozdravljen presvetli knez!“ V Mirtoviči in Bosljivi loki bilo je več vencev prepreženih čez cesto. Ni mi treba praviti, da je bila Osilnica vsa praznično oblečena. Kakor iz srca željno je pričakovala svojega višjega pastirja, ravno tako je bila pripravljena vse storiti za veličasten njegov sprejem. Precej pod prvim slavalokom med šolskim in župnijskim poslopjem čakali so domači g. župnijski upravitelj z mnogobrojnimi župljani, župan s svojimi odborniki in šolska mladina z učiteljem na prihod presvetlega kneza. Slavalok z napisom na eni strani: „Slava Ti kliče šolska mladina“ — in na drugi: „Željám ta dom je Tvojim prest, pozdravljen v njem presvetli gost“ — bil je lepo ozaljšán. Po kratkem nagovoru župnijskega upravitelja č. g. Fr. Hönigmana in župana g. Josipa Ožure podal se je krasni spreved, ktere ga je šolska mladina z lučicami v rokah dično okrasila, v cerkev. Zgrajeni so bili še štirje drugi slavaloki s primernimi napisi.

Cerkev, sama na sebi prav prijazna, bila je tem prijetnejša, ko je bila razsvetljena v večernem mraku. Ko so visoki gost blagovolili vstopiti v župnijski dom, razsvetlili so Osilničarji okna po svojih hišah. Razsvetljava ni bila ravno tako sijajna, kakor je po mestih, vendar je bila pa taka, kakoršno more napraviti Osilnica. Peveci so zapeli prav prijetno pod oknom župnijskega doma pesmici: „Lepa naša domovina“ in „Sveta noč“. Petje je visocega gosta, kakor znano, posebnega ljubljence lepih pesmi, izvabilo iz stanovanja, ter te prav prijazno pozdravi in vošči vsacemu posebej: „Lahko noč!“

Drugo jutro pri cerkvenih obredih so pomagali razun domačega duhovnega pastirja: preč. g. dekan Kočevski, iz sosedno hrvatskih župnij č. gg. Matej Trapulini iz Razlog, Ivan Klobučar iz Kuželja in Lovro Lenac iz Turkov. Pred odhodom mil. knezoškofa so se prišli pokloniti iz Plešcev č. g. župnik Josip Strižić, g. učitelj Muhokovič s svojim sinom bogoslovcem v Zagrebu in Kotarski sodnik gosp. Nikolaj Sigovič s svojo soprogo iz Čabra. Čast, moram zaklicati Osilnici in bratom Hrvatom, da živijo tako v lepi slogi in v zajemnosti prave bratske slovauske ljubezni.

Nikakor pa naj se ne misli, da je to vse tako hladno se zvršilo, kakor je tukaj popisano. Počenši na Brodu in potem vsaka vas in vasica, vsaka hiša in hišica, bila je olepšana po domači šegi. Povsod so stali večji ali manjši maji, in cesta je bila kar ograjena s zelenimi vejicami. Strel topičev je naznačjal v vsaki količkaj večji vasi, kdo da potuje. Vsako priliko so ljudje porabili, da bi bili skazali večjo slavo našemu mil. g. knezoškofu. Pri takem pogledu se človeku milo stori, ko vidi, kako narod res ljubi tiste, kateri njega ljubijo.

H koncu izrazim željo, da bi kmalo zopet videli svojega višjega pastirja v naši župniji.

Naše slovstvo.

„Drobtinice.“ XXI. letnik.

Vredil dr. Fr. Lampe. Izdala katoliška družba za Kranjsko. V Ljubljani 1887. Tiskala „Katoliška Tiskarna“. — Cena mehko-vezanemu zvezku 1 gl. 20 kr., kartoniranemu 1 gl. 30 kr.

Zadnji — dvajseti — letnik „Drobtinice“ izšel je leta 1869. Ker 21. letnika tako dolgo ni bilo na dan, misliti smo skoro morali, da so „Drobtinice“ za vselej ponehale. Vendar želeli so jih Slovenci še vedno, akoravno so dobivali leto za letom mnogo drugega berila; prav radi so zato tudi jemali v roke stare letnike... Iz te želje, kakor tudi iz prigovarjanja veljavnih in spoštovanja vrednih mož, nastal je sklep, da naj prej ko mogoče zopet izidejo „Drobtinice“. — Tako se opravičuje vrednik novih „Drobtinice“ v predgovoru, zakaj da je jel nadaljevati izdavanje „Drobtinice“, mi pa, ko smo knjigo pregledali, veseli rečemo: Hvala Bogu, skrbnemu vredniku in vrlim pisateljem, ki so Slovencem preskrbeli zopet tako lepo poučno in zabavno knjigo, v kateri bo gotovo vsakdo našel to ali ono drobtino, ki mu bode uga-jala. — „Drobtinice“ imajo letos posebno priliko praznovati dvojno slavnost: petdesetletnico mašništva sv. očeta Leona XIII. in petindvajsetletnico po smrti ustanovitelja in najkrepkejšega podpornika „Drobtini-

cam“: rajnega nepozabljivega učenika slovenskega naroda, škofa Martina Slomška, ki je umrl dné 24. septembra 1862. — Po tem je tudi razrejena tvarina v XXI. letniku.

Prvi del v knjigi je slavnostni del v spomin zlate maše sv. očeta Leona XIII. Tu se nam popisuje v 5 oddelkih življenje in delovanje Joahima Pecci-ja; gledamo ga otroka, mladeniča, mašnika, papeževga poslanca, škofa, kamornika rimske cerkve in Leona XIII. — papeža. Dvoje lepih pesmi J. E. Krekovihi krasi ta slavnostni del. Zatam sledi govorniško blago. Ta oddelek je značilen za „Drobtinice“, ker nam podaja mnogo Slomškovega blaga. Spomin Slomškov se tu obnavlja s prekrasnimi Slomškovimi govori. Ta del je za nas silno zanimiv: Kranjsko, Koroško in Štajarsko se nam stavi pred oči. Slomšek pa je pred nami kot velikan-govornik, kot učenik in narodnjak v najlepšem pomenu.

Prva je beseda, ktero je imel Slomšek govoriti o zlati maši knezo-škofa A. A. Wolfa, pa je ni govoril; druga je pri pogrebu knezo-škofa Lavantinskega Fr. Ks. Kutnarja in tretjo je spregovoril pri polaganji vogelnega kamna za novi zvonik pri cerkvi M. B. v Celji. Komur je znano Slomškovo homiletično blago, njemu ni da bi hvalil tudi te bisere, ktere je preč. g. kanonik Kosar še sam priredil in blage volje prepustil „Drobtinice“. — Besedam škofovim sledi govor Mariborskega prošta Mih. Pikla, ktere ga je namenil preč. F. Kosarju za novo mašo; ranjkega dr. Gogale govora ob vmeščenju duhovnega pastirja in na božji poti na Dobrovi skleneta strogo homiletično blago. — Biser „Drobtinice“ pa so: Nagovori rajnega knezo-škofa A. M. Slomška, ktere je imel l. 1862 v Mariborski čitalnici. V teh nagovorih kaže Slomšek svojo ljubezen do slovenskega naroda in do svojega vladarja; popisuje, kako se je nekda godilo slovenščini, kako da v novejem času vrlo napreduje, opozarja pa, da pri tem napredovanju je treba velike previdnosti, potem razpravlja svoje nazore o narodnosti; morda ga ni moža, ki bi bil toliko deloval za slovensko narodnost, kakor Slomšek, dasi on ni malikoval narodnosti; njemu je bila narodnost sredstvo, s katerim naj se deluje za naroda časno in večno srečo. Ostro zato obsoja v teh svojih nagovorih narodne sanjače, ki hočejo z glavo skozi zid; kdor pozná tedanje Slomškove razmere, ne bo se čudil, da o tem predmetu govori tako odločno.

(Konec prih.)

Domače novice.

(Dvorana čitalnice Ljubljanske.) prezidana v vsi dolgosti, bode prve dni prihodnjega tedna gotova. Znano je, da jo je slikal prvokrat naš mojster Borovski, toraj se mu je tudi ta pot izročilo slikarsko delo. Obok je jako okusno slikan; pri tem delu pomagal je sobni slikar Blaž. Stene so temno-rudeče patronovane, kar provzročuje, da se še bolj ugodno kažejo na svetlo barvanem oboku krasne arabeske. Vsa dvorana naredi jako dober vtis na gledalca; prostora je sedaj za več ko 400 gledalcev. V teku prihodnjega tedna prične se tudi z novim, jako obširnim odrom in s slikanjem novih kulis. Tudi ta dela so v večjih rokah, toraj bode dvorana čitalničnim besedam in dramatičnega društva predstavam ličen in jako ugoden prostor. Igralcem omislila se je tudi prilična garderoba; plinova svečava je vpeljana po vseh prostorih, vhod v dvorano je jako prostoren, toraj ima sedaj čitalnica vse pogoje za razvoj poštenega našega društvenega življenja.

(Hradeckega most) izročil se bode jutri prometu. Z delom bodo delavci danes gotovi. Tlak od asfalta je prav ličen, in kakor kaže skušnja ob hôtelu „pri slonu“, jako trajen.

(Največ hiš) ima v Ljubljani gosp. Ivan Podkrajšek na cesti v mestni log. Letos dodelal bode trinajsto hišo. Ker oddaja stanovanja zelo cenó in še vsakemu gostaču prepušča nekoliko zemljišča, naj je vzgled drugim bišnim gospodarjem, in kmalu bode prenehala beda gledé pomanjkanja stanovanj.

(Divji kostanj) klatiti ali tresti z dreves po mestnih nasadih prepovedal je mestni magistrat, ki dovoljuje pobirati le tisti kostanj, ki se sam trebi z drevja. Za prestopnike te odredbe je določena globa do 20 glđ., ali po jeden dan zapora za vsakih pet goldinarjev, ko bi se globa ne mogla izterjati.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 3. jul. sprla sta se 22letni Matevž Zadnikar iz Ornevasi na Ljubljanskem barji in Franc Smole. Zadnikar vrgel je Smoleta ob tla ter ga tako osuval z nogo v trebuh, da je Smole dne 6. julija umrl. Porotniki spoznali so Zadnikarja enoglasno krivim, in sodišče obsodilo ga je na pet let težke ječe. — Marija Vrhovnik stepla je svojega moža takó, da jo je porotno sodišče obsodilo zaradi težke telesne poškodbe na osemnajst mesecev težke ječe. — Zadnja obravnava tretjega porotnega zasedanja vršila se je zoper Franca Vraniča in Janeza Zmrzlikarja zaradi goljufije. Sodišče obsodilo je prvega na dve leti, drugega na petnajst mesecev težke ječe.

(Južna železnica) vpeljala bo za 1., 2., 3. in 4. oktober izreden četrti vlak na progi Spielfeld-Radgona povodom Cmureške razstave. Vlak bo imel vozove II. in III. reda ter bo odhajal vsakokrat iz Radgone ob 6. uri 40 minut zvečer, iz Cmureka pa ob 7. uri 44 minut ter bo došel v Spielfeld ob 8. uri 21 minut zvečer. Postajal bo na vseh postajah.

(Razpisana) je druga učiteljska služba na dvo-razrednici v Mirnipeči. Plače 400 glđ. Prošnje do 8. oktobra c. kr. okrajnemu šolskemu svétu v Novem mestu.

(Iz Vipave): Trgatev se je pri nas pričela. Grozdje je izvrstno zdravo in sočno, toraj bode tudi vinska kapljica dobra, in sicer taka, kakoršne že 20 let ni bilo. Grozdje je popolnoma dozorelo vsled suhega poletja. Sploh je tukaj govorica, da Vipavci že mnogo, mnogo let niso pridelali tako izvrstne in zdrave kapljice, kakoršno bodo letos. — Toraj, naši starodavni prijatelji gorenjski, pridite k nam, postregli Vam bomo s pošteno robo in po zmerni ceni. Obrnite se le na podružnico kmetijske družbe v Vipavi, ona Vam bode dala svét in Vam šla povsod na roko.

Kdor vince pošteno
Uživat želi,
V Vipavsko dolino
Naj s sodom hiti!

(Trboveljska razstava) se je danes slovesno odprla. Poslopje zgrajeno je od lesa, pa je vendar-le velikansko. Na gorenjem konci je prostor za živino. Poleg prostora za vrtnarske pridelke so šotori, kjer pivarne: Kukec, Reininghaus in Puntigam točijo. Razstavo odprl je predsednik štajarske kmetijske družbe baron Washington.

(Okrajni šolski nadzorniki) na Malem Štajarju imenovani so naslednji gg. učitelji: Za šolske okraje Mariborska okolica, Št. Lenart, Slov. Bistrica in Šmarje profesor na Mariborskem možkem učiteljski g. Franc Robič; za šolske okraje Ptuj, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Gorenja Radgona gosp. Ivan Ranner, ravnatelj v Laškem Trgu; za Slovenji Gradec, Marenberg, Šoštanj in Gornji Grad gosp. Ivan Trobej, učitelj v Slov. Gradci; za Celjsko okolico, Laški Trg, Konjice, Brežice, Sevnico in Kozje g. Blaž Ambrožič, učitelj v Lipnici; za Vranski šolski okraj gosp. Andrej Wretschko, gimnazijski profesor v Celji; za Celjsko mesto gosp. Ivan Levičnik, učitelj na Mariborski vadnici, in za Mariborsko mesto g. šolski svétnik Jurij Kaas.

(Uboj.) Dne 15. t. m. je bil v Zdolih živinsk somenj. Kmeti sin Jožef Kunej iz Koprivnice vračal se je s somnja še le zvečer. V Kostanjevku ne daleč od gostilne napadejo ga trije neznaní in ga tako zdelajo, da je čez dva dni umrl. Kot uboja sumljive so orožniki prijeli tri Kostanješke mladenče: Franceta Godlerja, Jožefa Lesa in Antona Zupančiča ter so jih v Brežice k sod-niji odgnali.

(Lopovi) vlomili so dné 21. t. m. na pošti v Braslovčah in so menda raznih vrednosti za več sto goldinarjev odnesli.

(Indiška princa). Sri Khergayi III. in njegov brat Koomar pripeljala sta se 23. t. m. iz Dunaja v Gradec.

(Iz Gradca) se nam poroča: Nova poštna palača je dodelana in se bo menda s prvim oktobrom ondi že pričel brzojavni in poštni promet. Palača je krasna, le škoda, da stoji na tako skritem prostoru, kakor je „Neuthorgasse“. Vse drugačno vrednost dobiti utegne ta prostor, kedar se Gradčanom posreči dobiti dovoljenje, da se napravi javna cesta s Karol-Ludovikovega trga preko Joaneum-skega vrta do nove pošte, kar se bo izvestno kmalu zgodilo; kajti v zeli imeti to cesto: občinstvo, mesto, trgovina in zbornica. Upira se le deželni odbor, ktere bodo pa konečno prisilili, da bo dovolil, če ne pojde drugače. — Veljala je ta pre-

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.